

ANDRZEJ SAPKOWSKI

Pääskytorni

W S O Y

THE WITCHER

✦ NOITURI ✦

The wITChER

N O I T U R I

Aiemmin ilmestynyt:

Viimeinen toivomus
Kohtalon miekka
Haltiain verta
Halveksunnan aika
Tulikaste

ANDRZEJ SAPKOWSKI

Pääskytorni

The WITCHER

NOITURI 6

Suomentanut Tapani Kärkkäinen

Werner Söderström Osakeyhtiö
Helsinki

Puolankielinen alkuteos
Wieża Jaskółki

© 1997, by Andrzej SAPKOWSKI
Published by arrangement with Literary Agency “Agence de l’Est”

Suomenkielinen laitos © Tapani Kärkkäinen ja WSOY 2015

Sivun 198 Raamattu-sitaatti Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen
vuonna 1992 käyttöön ottamasta suomennoksesta.

Sivun 198 sitaatin J. R. R. Tolkienin teoksesta *Taru Sormusten herrasta*
suomentaneet Eila Pennanen ja Kersti Juva.

ISBN 978-951-0-41157-5

Painettu EU:ssa

*Yö musta kuin suruharso, Dun Dâre on määrämpää.
Siell' nuori noiturityttö puleksii.
Pian miehet jo kylän saartaa,
jottei tyttö pakoon pääse.
Yö musta kuin suruharso, miehet tytön lahdata aikoo.
Vaan aie synkkä hiekkaan valuu.
Kun väistyy yö ja aamu kalpea koittaa
niin kolmekymmentä miestä raatona makaa.*

*Kerjäläislaulu kauheasta verilöylystä,
joka Dun Dâressa Saovinen yönä tapahtui*

"Voin antaa sinulle kaiken, mitä haluat", ennustaja-eukko sanoi. "Rikkautta, vallan ja valtikan, mainetta ja onnellisen elämän. Valitse."

"En halua rikkautta enkä mainetta, en valtaa enkä valtikkaa", noiturityttö sanoi. "Haluan hevosen, joka on musta ja nopea kuin yötuuli. Haluan miekan, joka on kirkas ja terävä kuin kuunsäde. Haluan mustassa yössä kiittää maailman ympäri mustalla ratsullani, haluan iskeä Pahan ja Pimeyden voimia loistavalla miekallani. Sitä minä haluan."

"Annan sinulle hevosen, joka on mustempi kuin yö ja kerkeämpi kuin yötuuli", ennustaja-eukko sanoi. "Annan sinulle miekan, joka on kirkkaampi ja terävämpi kuin kuunsäde. Mutta pyydät paljon, noiturityttö, saat maksaa minulle kalliin hinnan."

"Millä minä maksaisin? Ei minulla ole mitään."

"Verelläsi."

Flourens Delannoy, Satuja ja tarinoita

Ensimmäinen luku

Kuten kaikki tietävät, Kaikkeus – aivan kuten elämäkin – kiertää kehää. Ympyrää, jonka reunaan on merkitty kahdeksan taikapistettä. Niistä muodostuu täysi kierros, vuodenkierto. Nämä pisteet ympyrän kehällä, täsmälleen toisiaan vastapäätä, ovat: Imbaelk eli Itäminen, Päkä eli Kypsytminen, Belleteyn eli Kukoistus ja Saovine eli Kuoleminen. Kehällä ovat myös kaksi päivänseisausta, talvipäivänseisaus eli Midinvaerne ja kesäpäivänseisaus eli Midaëte. On myös kaksi päiväntasausta: kevätpäiväntasaus Birke ja syyspäiväntasaus Velen. Nämä päivät jakavat kehän kahdeksaan osaan – ja juuri siten haltiakalenterissa vuosi jaetaan.

Jarugan ja Pontarin suistoihin saapuneet ihmiset toivat mukanaan oman, kuuhun perustuvan kalenterinsa, jossa vuosi jaetaan kahteentoista kuukauteen. Ne heijastavat viljelijän vuoden työkiertoa alun tammikuusta, jonka nimi viittaa keskitalveen, talven ytimeen eli tammeen, jolloin kaikki työt seisahtuvat, aina joulun alusaikaan ja marraskuuhun asti, jonka nimi viittaa vainajiin ja luonnon kuolemaan, jäätymiseen pakkasessa. Mutta vaikka ihmiset jakoivat vuoden ja laskivat päivät eri tavoin, he omaksuivat haltioiden kehän ja sen kahdeksan pistettä. Haltiakalenterista otetuista Imbaelkista ja Päkästä, Saovinesta ja Belleteynistä eli kummastakin päiväntasauksesta ja päivänseisauk-

sesta tuli ihmisillekin tärkeitä juhlia ja päivämääriä. Ne erottuivat muista päivistä niin kuin yksin seisova puu erottuu niittyä vasten.

Muista päivistä nuo päivät erotti nimittäin taikuus.

Ei ollut eikä edelleenkään ole salaisuus, että noina kahdeksana päivänä ja yönä taikuuden aura on aivan erityisen voimakas. Kukaan ei ihmettele taikailmiöitä tai arvoituksellisia tapahtumia, joita noina kahdeksana päivänä ja varsinkin päiväntausuksina ja päivänseisauksina sattuu. Niihin kaikki ovat jo kauan sitten tottuneet, ja vain harvoin ne herättävät sen kummempaa kohua.

Mutta sinä vuonna oli toisin.

Sinä vuonna ihmiset juhlistivat päiväntasausta tavalliseen tapaan syömällä juhlaillallista perheen kesken. Tapana oli, että pöydässä oli niin paljon uuden sadon hedelmiä kuin mahdollista, vaikka edes vähän kutakin. Niin perinne määräsi. Aterian syötyään ja kiitettyään sadosta jumalatar Meliteleä ihmiset kävivät yöpuulle. Mutta sitten helvetti pääsi irti.

Vähän ennen puoltayötä alkoi kauhea myrsky, nousi raju tuulenvihuri, jonka keskeltä, lähes maata myöten taipuneiden puiden kohinan, kattovasojen natinan ja ikkunaluukkujen paukkeen seasta alkoi kuulua kammottavaa ulvontaa, huutoja ja valitusta. Taivaalla kiitävät pilvet saivat mitä mielikuvituksellisimpia muotoja, joissa saattoi nähdä laukkaavia hevosia ja yksisarvisia. Ujellus ei laantunut yli tuntiin, mutta hiljaisuudessa, joka sitten, tuulen äkisti tyynnyttyä koitti, yö täyttyi satojen salaperäisten kehrääjälintujen siivenräpistelystä. Vanha kansa uskoi, että kehrääjät kerääntyvät kuolevan luo laulamaan demonista valitusvirttään. Tällä kertaa kehrääjien kuoro oli niin iso ja kovääninen, että oli kuin koko maailma olisi tehnyt kuolemaa.

Kehrääjien laulaessa villiä valitusvirttään pilvet peittivät taivaan ja sammuttivat lopunkin kuunvalon. Silloin alkoi voihkia myös kauhistuttava beann'shie, äkillisen ja väkivaltaisen

kuoleman ennustaja, ja mustan taivaan halki aloitti laukkansa Villijahti, liekehtiväsilmäisten, luurankohevosilla ratsastavien aaveiden saattue, jonka kulkua takkien ja viirinriekaleiden kahina säesti. Villijahti korjasi satonsa, kuten aina muutaman vuoden välein, mutta moneen vuosikymmeneen se ei ollut ollut yhtä kauhistuttava – pelkästään Novigradissa laskettiin, että jäljettömiin oli kadonnut kaksisataa ihmistä.

Villijahdin laukan tieltä pilvet väistyivät ja esiin tuli kuu. Kuten yleensä päiväntasauksen aikaan, se oli pienenevä. Mutta tuona yönä se oli lisäksi aivan veren värinen.

Rahvaalla oli päiväntasauksen ajan ilmiöille omat selityksensä, jotka erosivat toisistaan huomattavasti riippuen siitä, millainen demonologia oli vallalla milläkin seudulla. Astrologeilla, druideilla ja noidilla oli heilläkin omat selityksensä, mutta ne olivat useimmiten vääriä ja aivan liian suureellisia. Vähässä, kovin vähässä olivat ihmiset, jotka kykenivät liittämään kyseiset ilmiöt tosiasioihin.

Esimerkiksi Skelligen saarilla harvat sydänjuuriaan myöten taikauskoiset näkivät oudoissa tapahtumissa ennusmerkin Tedd Deireádhista, maailmanlopusta, jota edeltäisi Ragh nar Roogin taistelu, Valon ja Pimeyden lopullinen välienselvittely. Raju myrsky, joka syyspäiväntasauksen yönä ravisteli saariryhmää, oli taikauskoisten mielestä Morhöggistä tulleen kauhean Naglfarin nokallaan nostattama aalto, ja se taas kantaisi mukanaan Kaaoksen aave- ja demoniarmeijan pitkänveneen, jonka kyljet oli tehty luurankojen kynsistä. Sivistyneempi tai paremmin asioista perillä oleva väki yhdisti kuitenkin taivaiden ja meren hullunmyllyn pahaan Yennefer-noitaan ja hänen kammottavaan kuolemaansa. Eräät, vielä paremmin asioista perillä olevat, näkivät meren kuohunnassa merkin siitä, että parhaillaan teki kuolemaa joku Skelligen ja Cintran kuningasveren kantajista.

Kautta maailman sivun oli syyspäiväntasauksen yö ollut aaveiden, painajaisten ja näkyjen yö, yö jolloin herättiin äkisti

henkeä haukkoen, veri ohimoissa jyskyttäen keskellä hiestä märkiä ja myttääntyneitä lakanoita. Näyiltä ja äkkiheräämisiltä eivät välttyneet kirkasälyisimmäkään. Kulstaisten tornien Nilfgaardissa heräsi omaan huutoonsa keisari Emhyr var Emreis. Pohjoisessa, Lan Exeterissä, pomppasi sängystään kuningas Esterad Thyssen herättäen puolisonsa, kuningatar Zuleykan. Tretogorissa hereille havahtui ja tikariaan hamusi vakoojien vakooja Dijkstra ja herätti valtionvarainministerin vaimon viereltään. Montecalvon linnassa heräsi damastilakanoidensa keskeltä velho Filippa Eilhart herättämättä puolisoaan, kreivi de Noailles'ta. Kutakuinkin yhtä rajusti heräsivät kääpiö Yarpen Zigrin Mahakamissa, noiturivanhus Vesemir Kaer Morhenin noiturilinnnoituksessa, pankkiapulainen Fabio Sachs Gors Velenin kaupungissa ja jaarli Crach an Craite Ringhorn-nimisen pitkänveneeseen kannella. Samalla lailla heräsivät velho Fringilla Vigo Beauclairin linnassa ja papitar Sigrdrif Freyja-jumalattaren pyhäkössä Hindarsfjallin saarella. Myös Daniel Etcheverry, Garramonen kreivi heräsi Mariborin piiritetyssä linnoituksessa. Zyvik, Ruskean lippukunnan kymmenenpäämies Ban Gleanin linnoituksessa. Kauppias Dominik Bombastus Houvenaghel Claremontin pikkukaupungissa. Ja monet, monet muut.

Vähän oli kuitenkin niitä, jotka osasivat yhdistää kaikki nämä tapahtumat ja ilmiöt oikeaan, konkreettiseen tosiasiaan. Ja konkreettiseen henkilöön. Sattumalta kolme näistä harvoista vietti syyspäiväntasauksen yötä saman katon alla, jumalatar Melitelen temppelissä Ellanderissa.

*

”Kehrääjiä...” voihkaisi kirjuri Jarre tuijottaen temppelipuiston pimeyttä. ”Varmaan tuhansia, kokonaisia parvia... Kiljuvat jonkun kuolemaa... Hänen kuolemaansa... Hän tekee kuolemaa...”

”Älä hulluja puhu!” Triss Merigold käännähti poikaan päin rajusti ja nosti kätensä niin että näytti hetken aikaa siltä, että hän törkkää tai lyö tätä nyrkillä rintaan. ”Uskotko sinä tuohon taikauskoiseen hullutukseen? Syyskuu on lopuillaan ja kehrääjät kerääntyvät yhteen ennen muuttomatkaa! Se on täysin luonnollista!”

”Hän kuolee...”

”Kukaan ei kuole!” kiljahti velho ja kalpeni raivosta. ”Ei kukaan, ymmärrätkö? Lopeta tuo houriminen!”

Kirjaston käytävälle kokoontui yhä enemmän ja enemmän noviisiyttöjä, jotka öinen hälytys oli herättänyt. Heidän kasvonsa olivat vakavat ja kalpeat.

”Jarre”, Triss sanoi rauhoittuneena, laski kätensä pojan olalle ja puristi sitä lujasti. ”Olet temppelin ainoa mies. Meidän kaikkien silmät katsovat sinuun, etsimme sinusta tukea ja apua. Sinä et saa pelätä, et saa antautua pakokauhulle. Kokoa itsesi. Älä tuota meille pettymystä.”

Jarre huokaisi syvään ja yritti hillitä käsiensä ja huultensa vapinaa.

”Ei tässä ole kyse pelosta...” hän kuiskasi velhon katsetta vältellen. ”En minä pelkää, olen vain huolissani! Hänestä... Näin unta...”

”Niin näin minäkin”, Triss totesi ja nipisti huulensa yhteen. ”Olemme kaikki nähneet saman unen, sinä, minä ja Nenneke. Mutta ei siitä sen enempää.”

”Veri hänen kasvoillaan... Niin hirveästi verta...”

”Ole hiljaa, minä pyydän. Nenneke tulee.”

Ylipapitar tuli heidän luokseen. Hänen kasvonsa olivat väsyneet. Trissin sanattomaan kysymykseen hän vastasi kiertämällä päätään kieltävästi. Kun hän huomasi, että Jarre aikoi esittää kysymyksen, hän kiiruhti vastaamaan siihen.

”Ikävä kyllä ei mitään. Kun Villijahti lensi temppelin yli, lähes kaikki noviisit heräsivät, mutta kukaan heistä ei ole näh-

nyt minkäänlaista näkyä. Ei edes utuista, niin kuin me. Mene nukkumaan, poika, sinua ei tarvita täällä. Tytöt, makuusaliin!”

Nenneke hieroi kaksin käsin kasvojaan ja silmiään.

”Äh... syyspäiväntasaus! Yö suoraan helvetistä... Mene nukkumaan, Triss. Ei ole mitään, mitä voisimme tehdä.”

”Tämä voimattomuus tekee hulluksi”, Triss sanoi puristaen kätensä nyrkkiin. ”Ajatuskin siitä, että hän kärsii jossain tuolla ja vuotaa verta, että hän on vaarassa... Piru vie, kunpa tietäisi mitä tehdä!”

Nenneke, Melitelen temppelin ylipapitar, kääntyi.

”Oletko yrittänyt rukoilla?”

*

Etelässä, kaukana Ebbingissä, Amellinvuorten takana, Pereplut-nimisellä seudulla, jonka laajoja soita Velda-, Lete- ja Aretejoet lävistivät, kahdeksansadan peninkulman päässä Ellanderista ja Melitelen temppelistä öinen painajainen herätti yhtäkkiä vanhan erakon Vysogotan. Herättyään hän ei enää pystynyt palauttamaan mieleensä unen sisältöä, mutta oudon levottomuuden takia hän ei enää saanut unta.

*

”Kylmä on, kylmä, kylmä, brr”, puheli Vysogota itsekseen samalla kun tarpoi ruovikon läpi kulkevaa polkua. ”Kylmä, kylmä, brr.”

Seuraavakin ansa oli tyhjä. Ei piisamin piisamia. Harvinaisen surkea saalis. Vysogota puhdisti ansan liejusta ja levästä kirouksia mutisten ja kylmettynyttä nenäänsä niiskuttaen.

”Kylmä, brr, huh, hah”, hän jutusteli samalla kun käveli suon laitaa kohti. ”Ja vasta syyskuu, neljä päivää syyspäiväntasauksesta! Haa, näin kylmää syyskuun loppua en muista koko pit-

kän elämäni ajalta. Ja meikäläinenhän on elänyt jo iän kaiken!”

Seuraavakin, toiseksi viimeinen ansa oli tyhjä. Vysogotaa ei huvittanut enää edes kiroilla.

”Taitaa ilmasto kylmentyä vuosi vuodelta”, hän mutisi kulkiessaan. ”Ja nyt näyttää siltä, että kylmeneminen etenee oikein vauhdilla. Haa, haltiat ennustivat sen jo kauan sitten, mutta kuka nyt olisi uskonut haltioiden ennustuksiin?”

Taas kerran vanhuksen pään yläpuolelta kuului siipien läpsintää, ja joukko harmaita, uskomattoman nopeita hahmoja vilahti hänen silmissään. Suon yllä lepäävä sumu täyttyi kehrääjien villeistä, katkonaisista trilleistä ja siipien hätäisestä paukkeesta. Vysogota ei kiinnittänyt lintuihin huomiota. Hän ei ollut taipuvainen taikauskoon, ja kehrääjiä oli suolla aina runsain määrin – varsinkin aamunkoitteessa niitä lenteli niin tiheässä, että ihan pelotti etteivät osu päähän. No, voi olla, että niitä ei aina ollut yhtä paljon kuin nyt, ja kenties ne aina eivät huhuilleet yhtä kaameasti... Mutta minkäs teet, viime aikoina luonto oli äitynyt jos jonkinlaiseen äärimmäisyyteen, oikku seurannut toistaan, ja seuraava oli ollut edeltäjänsäkin oikullisempi.

Vysogota oli juuri kiskomassa vedestä viimeistä, tyhjää ansaa, kun hän kuuli hevosen hirnahduksen. Kehrääjät vaikenivat salamana, kuin käskystä.

Pereplutin varren soilla oli kuivempia, muuta maastoa ylemmänä olevia saarekkeita, jotka kasvoivat rauduskoivua, leppää, korallikanukkaa ja orapihlajaa. Suurin osa saarekkeista oli joka puolelta suon ympäröimiä ja oli täysin mahdotonta, että hevonen tai tieltä eksynyt ratsastaja olisi päässyt niille. Mutta hirnunta, jonka Vysogota kuuli nyt uudelleen, tuli juuri yhdeltä tällaiselta saarekkeelta.

Uteliaisuus voitti varovaisuuden.

Vysogota ei tuntenut hevosia eikä niiden rotuja, mutta hän oli esteetti ja osasi tunnistaa kauneuden ja arvostaa sitä. Ja musta hevonen, jonka hän näki koivunrunkoja vasten ja jonka karva

loisti kuin antrasiitti, oli harvinaisen kaunis. Se oli oikea kau-
neuden ruumiillistuma. Niin kaunis, että tuntui suorastaan epä-
todelliselta.

Mutta todellinen se oli. Ja se oli myös jäänyt ansaan, ohjista
ja riimusta kiinni korallikanukan verenpunaisiin, tarttuviin ok-
siin. Vysogotan tullessa lähemmäs hevonen luimisti korviaan,
polki kavioitaan niin että maa jytisi, riuhtoi kaunistä päättään ja
käännähti ympäri. Nyt saattoi nähdä, että se oli tamma. Ja sa-
malla näkyi jotakin muutakin. Jotakin, mikä sai Vysogotan sy-
dämen pamppailemaan villisti ja adrenaliinin tarttumaan pihti-
otteella hänen kurkustaan.

Hevosen takana, juurineen kaatuneen puun jättämässä laa-
keassa kuopassa, lojui ruumis.

Vysogota heitti säkkinsä maahan. Ja hän häpesi ajatusta, joka
ensimmäiseksi oli tullut mieleen: käännny ja pakene. Hän meni
lähemmäs, hyvin varovasti sillä tamma polki maata, luimisteli
korviaan, näytteli hampaitaan kuolaimissa ja vain odotti tilai-
suutta, että pääsee puremaan tai potkaisemaan häntä.

Ruumis oli toisellekymmenelle ehtineen pojan. Se oli kasvot
maata vasten, toinen käsi ruumiin alla ja toinen ojentuneena si-
vulle, sormet maahan uponneina. Pojalla oli mokkanahkainen
nuttu, tiukat nahkahousut ja korkeat, polveen asti ulottuvat,
soljelliset haltiasaappaat.

Vysogota kumartui, ja juuri silloin ruumis vingahti kovaan
ääneen. Musta tamma hirnähti vertahyytävästi ja kumautti ka-
viollaan tannerta.

Erakko kumartui ja käänsi haavoittuneen varovasti selälleen.
Hän riuhtaisi päättään vaistomaisesti taaksepäin ja sähähti näh-
dessään liasta ja hyytyneestä verestä muodostuneen hyhmän,
joka pojalla oli kasvojen paikalla. Varovasti hän rapsutteli sam-
maleen, lehdet ja hiekan pois liman ja syljen peittämiltä huu-
lilta ja yritti irrottaa poskesta tiiviiksi paakuksi sotkeentuneet,
veren liimaamat hiukset. Haavoittunut voihkaisi hiljaa ja hä-

nen ruumiinsa jännittyi. Ja hän alkoi vapista. Vysogota irrotti hiukset kasvoista.

”Tyttö”, hän sanoi ääneen voimatta uskoa siihen, mikä hänellä oli aivan kasvojensa edessä. ”Se on tyttö.”

*

Jos sinä iltana pimeyden laskeuduttua joku olisi vaivihkaa hiipinyt soiden keskellä kyhjöttävälle mökille, jossa oli painunut ja sammaleen verhoama olkikatto, jos joku olisi kurkistanut sisään ikkunaluukkujen raosta, hän olisi nähnyt talikynttilöiden niukasti valaisemassa tuvassa noin viisitoistavuotiaan tytön makaamassa vuodilla peiteltyllä laverilla pää paksuissa kääreissä, liikkumatta kuin kuollut. Hän olisi nähnyt myös vanhuksen, jolla oli harmaa pukinparta ja pitkät valkeat hiukset. Ne valuivat harteille ja selkään kohdasta, jossa uurteiselta otsalta alkava ja pitkälle takaraivolle työntynyt kalju vihdoinkin loppui. Hän olisi nähnyt, miten vanhus sytytti vielä yhden talikynttilän, asetti pöydälle tiimalasin, teroitti sulankärjen ja kumartui pergamiiniarkin ääreen. Miten mies vaipui ajatuksiinsa ja puheli mietteissään itsekseen irrottamatta katsettaan laverilla lepäävästä työstä.

Mutta se olisi ollut mahdotonta. Kukaan ei voinut olla näkemässä tätä kaikkea. Erakko Vysogotan mökki oli oivallisesti piilossa soiden keskellä. Usvan ikuisesti peittämässä erämaassa, jonne kukaan ei ikinä uskaltanut tunkeutua.

*

”Kirjoittakaamme muistiin seuraavaa.” Vysogota upotti sulan musteeseen. ”Kolmas tunti toimenpiteen jälkeen. Diagnoosi: *vulnus incisivum*, viiltohaava, joka on peräisin tuntemattoman, todennäköisesti käyrän teräaseen voimakkaasta iskusta. Haava

lävistää kasvojen vasemman puolen alkaen silmäkuopan alta ja jatkuen posken halki aina korvalehden ja leukaperien tienoille. Syvimmillään, toisin sanoen luukalvoon asti ulottuvana haava on alkuosastaan, silmäkuopan alla, poskiluun kohdalla. Oletettu aika haavan synnystä ensimmäiseen hoitotoimenpiteeseen: kymmenen tuntia.”

Sulka rapisi pergamiinia vasten, mutta rapinaa ei kestänyt kuin hetken aikaa. Muutaman rivin verran. Vysogota ei pitänyt kirjoittamisen arvoisena kaikkea, mitä itseksensä tuli mutisseeksi.

”Mitä haavan hoitamiseen tulee, kirjoittakaamme muistiin seuraavaa”, vanhus jatkoi vähän ajan päästä, talikynttilän väri-sevää ja savuttavaa liekkiä tuijotellen. ”En siistinyt haavan reunoja muutoin kuin leikkaamalla pois muutaman verettömän riekaleen sekä luonnollisesti hyytymät. Puhdistin haavan pajunkuoriuutteella. Poistin lian ja vierasesineet. Ompelin tikit. Hamppulangalla. Kirjattakoon ylös, että muunlaista lankaa ei ollut käsillä. Valmistin hauteen etelänarnikista ja sidoin kokonaisuuden musliinikankaaseen.”

Tuvan keskelle kipitti hiiri. Vysogota heitti sille leivänmurenen. Laverilla lepäävä tyttö hengitti rauhattomasti ja voi hki unissaan.

*

”Kahdeksas tunti toimenpiteen jälkeen. Sairaan tila: ennallaan. Lääkäriin tila... Toisin sanoen minun tilani on hieman parempi, sillä sain nukuttua hieman.. Pystyn jatkamaan muistiinpanoja. On nimittäin syytä panna näille lehdille muistiin hieman tietoa potilaastani. Jälkipolvien varten. Jos nyt joku jälkipolvi näille soille tiensä löytää ennen kuin kaikki lahoaa ja haipuu tomuksi.”

Vysogota huokaisi raskaasti, kostutti sulkaa ja hieraisi sitä mustepullon reunaa vasten.

”Mitä potilaaseen tulee”, hän mutisi, ”kirjoitettakoon muistiin seuraavaa. Iältään hän näyttää olevan noin kuudentoista vanha, pitkä, ruumiinrakenne suhteellisen hoikka, mutta ei kuitenkaan laiha, ei merkkejä aliravitsemuksesta. Lihaksisto ja ruumiinrakenne tyypillinen nuorelle haltiatytlle, mutta vailla mestitsin tai kvarteronin piirteitä. Näitä alhaisempi haltiaveren osuus ei tunnetusti aiheuta tunnuspiirteitä.”

Näytti siltä kuin Vysogota olisi vasta nyt huomannut, ettei ollut kirjoittanut pergamiiniarkille ainuttakaan riimua eikä sanaa. Hän painoi sulan paperiin, mutta muste oli kuivunut. Vanhus ei välittänyt siitä.

”Kirjoitettakoon muistiin myös se, että tyttö ei ole synnytänyt”, hän jatkoi. ”Kuin myös se, että hänen kehossaan ei ole minkäänlaisia vanhempia merkkejä, arpia tai merkkejä raskaasta työstä, onnettomuuksista, rajusta elämästä. Korostan: kyse on nyt vanhemmista merkeistä. Tuoreista merkeistä ei ole puutetta. Tyttöä on lyöty. Häntä on ruuskittu, eikä selvästikään oman isän kädellä. Häntä on todennäköisesti myös potkittu.

Löysin ruumiista myös jokseenkin erikoislaatuisen tunnusmerkin... Hmm... Kirjoittakaamme sekin muistiin, tieteen hyväksi... Nivusessa, aivan häpykummun vieressä, tytöllä on punaista ruusua esittävä tatuointi.”

Vysogota tutkiskeli sulan teroitettua päätä ja upotti sen sitten mustepulloon. Tällä kertaa hän ei kuitenkaan unohtanut, missä tarkoituksessa sen teki – hän alkoi nopeasti peittää arkkiä kaltevan käsialan täyttämien tasaisin rivein. Hän kirjoitti, kunnes muste sulassa kuivui.

”Puoliksi tajuissaan tyttö puhui ja huusi”, hän jatkoi. ”Jos sivuutetaan siivottoman rikolliskielen purkaukset, korostus ja puhetapa ovat jokseenkin hämmäntävät. Niitä on vaikea paikallistaa, mutta olisin valmis väittämään, että ne ovat peräisin enemmän Pohjoisesta kuin Etelästä. Eräät sanat...”

Hän rapisutti jälleen sulkaa lyhyen aikaa pergamiinilla, liian

lyhyen voidakseen kirjoittaa muistiin kaiken, mitä edellä oli sanonut ääneen. Sitten hän jatkoi yksinpuheluaan samasta kohdasta, mihin oli sen lopettanut.

”Eräät sanat, nimet ja paikannimet, jotka tyttö kuumehoureissaan sopersi, kannattaa painaa mieleen. Tutkimusta varten. Kaikki viittaa siihen, että vanhan Vysogotan majaan on löytänyt tiensä erittäin, erittäin harvinaislaatuinen henkilö...”

Hän oli hetken hiljaa ja kuulosteli.

”Kunpa vain vanhan Vysogotan majasta ei tulisi hänen matkansa pää”, hän mutisi.

*

Vysogota kumartui pergamiinin ylle ja jopa painoi sulanpään sitä vasten, mutta ei kirjoittanut mitään, ei riimun riimua. Hän heitti sulan pöydälle. Hetken aikaa hän puhisi, murahteli kiukuisesti ja niiskutteli nenäänsä. Sitten hän vilkaisi laveria ja kuulosteli sieltä kantautuvia ääniä.

”On todettava ja muistiin merkittävä”, hän sanoi väsyneellä äänellä, ”että tilanne on erittäin huono. On mahdollista, että kaikki yritykset ja toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi ja ponnisteluni hyödyttömiksi. Pelot ovat osoittautuneet aiheelliseksi. Haava on tulehtunut. Tytölle on noussut korkea kuume. On ilmaantunut jo kolme neljästä pahan tulehdustilan kardinaalioireesta. *Rubor, calor* ja *tumor* on helppo tunnistaa katseella ja sormin. Kun toimenpiteen aiheuttama šokki on ohi, ilmaantuu myös neljäs, *dolor*. Kirjoitettakoon muistiin, että on kulunut jo melkein puoli vuosisataa siitä, kun olen viimeksi harjoittanut lääketiedettä, ja tunnen miten nuo vuodet painavat muistiani ja kätteni näppäryyttä. En osaa tehdä juuri mitään, ja vielä vähemmän voin tehdä mitään. Apuvälineitä ja medikamentteja minulla on tuskin nimeksi. Kaikki toivo on nuoren elimistön puolustusmekanismeissa...”

*

”Kahdestoista tunti toimenpiteen jälkeen. Odotusten mukaisesti ilmaantui tulehdustilan neljäs kardinaalioire, *dolor*. Potilas huutaa kivusta, kuume ja vapina voimistuvat. Minulla ei ole mitään, ei minkäänlaista lääkettä, jota voisin antaa hänelle, ainoastaan pikkuruinen määrä daturauutetta, mutta tyttö on liian heikko kestämään sen vaikutusta. On minulla hiukkasen aconitumiakin, mutta se surmaisi hänet väistämättä.”

*

”Viidestoista tunti toimenpiteen jälkeen. Potilas on tajuton. Kuume nousee rajusti, vapina voimistuu. Lisäksi esiintyy rajuja kasvolihasten kouristuksia. Jos kyseessä on jäykkäkouristus, tyttö on mennyttä. Toivokaamme, että kyse on vain kasvohermosta... Tai kolmoishermosta. Tai vaikka molemmista... Siinä tapauksessa tytön ulkonäkö on mennyttä... Mutta hän jää eloon...”

Vysogota vilkaisi pergamiiniin, johon ei ollut kirjoittanut yhtäkään riimua, ei sanan sanaa.

”Edellyttäen että hän selviää elossa tulehduksesta”, hän sanoi soinnuttomasti.

*

”Kahdeskymmenes tunti toimenpiteen jälkeen. Kuume nousee. *Rubor, calor, tumor* ja *dolor* saavuttavat arvioni mukaan kohtaa ääripisteensä ja alkavat heiketä. Mutta tyttö tuskin jää eloon yltääkseen noihin ääripisteisiin. Niinpä siis kirjaan muistiin... Minä, Vysogota Corvolainen, en usko jumalten olemassaoloon. Mutta jos ne sattumalta ovatkin olemassa, ottakoot ne tämän tytön huostaansa. Ja antakoot minulle anteeksi, mitä olen teh-

nyt... Jos siis osoittautuu, että olen toiminut väärin.”

Vysogota laski sulan kädestään, hieroi turvonneita ja kutia-
via silmäluomiaan ja painoi nyrkit ohimoilleen.

”Annoin hänelle daturan ja aconitumin sekoitusta”, hän sa-
noi soinnuttomalla äänellä. ”Kaikki riippuu lähitunneista.”

*

Hän ei nukkunut, torkkui vain, kun jyskeen ja kolinan säes-
tämä voihkina havahdutti hänet hereille. Voihkina oli valitusta
ennemmin kiukusta kuin kivusta.

Ulkona päivä oli jo valkenemassa, ja ikkunaluukkujen
raoista tihkui himmeää valoa. Tiimalasi oli valunut tyhjäksi jo
kauan sitten – kuten tavallista, Vysogota oli unohtanut kääntää
sen. Soihtu lepatti kituliaasti, ja tulisijasta heijastuva rubiinin-
punainen kajo valaisi heikosti tuvan nurkan. Vanhus nousi vuo-
teesta ja työnsi syrjään huovista improvisoimansa sermin, jolla
hän oli ympäröinyt laverin muusta huoneesta potilaan rauhan
turvaamiseksi.

Potilas oli jo ehtinyt kammeta itsensä ylös lattialta, jonne
oli hetkeä aikaisemmin pudonnut, ja istua kyyhötti nyt sairas-
vuoteensa laidalla ja koetti raapia kasvojaan siteen alta. Vys-
ogota rykäisi.

”Minähän pyysin, että et nousisi vuoteesta. Olet vielä liian
heikko. Jos haluat jotakin, kutsu minua. Olen aina jossakin lä-
hellä.”

”Minä kun en halua, että olet lähellä”, tyttö sanoi hiljaa,
suupielestään mutisten, mutta täysin selvästi. ”Haluan pissata.”

Kun Vysogota tuli hakemasta pottaa, tyttö makasi laverilla
selällään ja hieroskeli sidettä, joka oli kiinnitetty otsan ja kaulan
ympäri kulkevilla sidoksilla poskea vasten. Kun Vysogota het-
ken päästä tuli uudelleen, tyttö makasi yhä samassa asennossa.

”Neljä vuorokautta?” tyttö kysyi kattoon tuijottaen.

”Viisi. Viime keskustelustamme on kulunut lähes vuorokausi. Olet nukkunut kellon ympäri. Se on hyvä. Tarvitset unta.”

”Tuntuu jo paremmalta.”

”Se on ilo kuulla. Vaihdetään side. Autan sinut istumaan. Ota minua kädestä.”

Haava oli saanut päälleen kauniin ja kuivan arven, ja tällä kertaa sidettä ei tarvinnut kivuliaasti repiä irti siitä. Tyttö kosketteli varovasti poskeaan. Hän irvisti, mutta Vysogota tiesi, ettei se johtunut yksin kivusta. Kerta toisensa jälkeen tyttö halusi tunnustella vamman laajuutta ja alkoi tajuta haavan vakavuuden. Hän halusi kauhuissaan varmistua, että se mitä oli aiemmin koskettanut, ei ollut ollut vain kuumehoureen aiheuttamaa painajasta.

”Onko täällä peiliä?”

”Ei”, Vysogota valehteli.

Tytttö katsahti häneen, varmaankin ensimmäistä kertaa mieli täysin kirkkaana.

”Asiat ovat siis niin huonosti?” hän kysyi ja tunnusteli tikkejä varovasti sormillaan.

”Vamma on hyvin laaja”, Vysogota määkäisi kiukkuisena itselleen siitä, että selittelee ja puolustelee itseään jollekin keskenkasvuiselle tytölle. ”Kasvosi ovat edelleen pahasti turvoksissa. Otan tikit pois parin päivän päästä, siihen saakka voitelen haavaa arnikilla ja pajunkuoriuuteella. En enää sido koko päätäsi kääreisiin. Haava on arpeutumassa nätisti. Oikein nätisti.”

Tytttö ei vastannut. Hän liikutteli suutaan ja leukaperiään, rypisteli ja väänteli naamaansa kokeillen, mitä haava antaa tehdä ja mitä ei.

”Keitin kyyhkylentä. Haluatko syödä?”

”Haluan. Mutta tällä kertaa yritän itse. On nöyryyttävää joutua syötetyksi kuin joku halvaantunut.”

Tytttö söi pitkään. Hän kohotti puulusikan huulilleen varo-

vasti ja ponnistellen kuin se olisi painanut kaksi paunaa. Mutta hän selvisi ilman Vysogotaa, joka tarkkaili häntä koko ajan kiinnostuneesti. Vysogota oli utelias, hän tuskin pysyi nahoissaan uteliaisuudesta. Hän tiesi, että tytön tervehtyessä käynnistyi keskustelu, joka saattaisi raottaa salaisuuksien verhoa. Hän tiesi sen ja tuskin malttoi odottaa tuota hetkeä. Hän oli jo liian pitkään asunut yksin erakkolassaan.

Tyttö sai loppuun ateriansa ja lysähti saman tien tyynyjen varaan. Hetken aikaa hän tuijotti elottomana kattoon, mutta käänsi sitten päänsä. Vysogota pani taas kerran merkille poikkeuksellisen vihreät silmät – ne antoivat tytön kasvoille viattoman lapsellisen ilmeen, joka tällä hetkellä oli räikeässä ristiriidassa inhottavasti revityn posken kanssa. Vysogota tunsu tämän tyyppisen kauneuden, nuo suurisilmäiset ikuiset lapset, joiden kasvot saivat sympatian välittömästi heräämään. Ikuinen tyttö, sittenkin kun kahden- ja jopa kolmannetkymmenet syntymäpäivät ovat jo vaipuneet unholaan. Niin, Vysogota tunsu tämän tyyppisen kauneuden. Hänen toinen vaimonsa oli edustanut sitä. Ja tytär.

”Minun on päästävä pakoon täältä”, tyttö sanoi äkisti. ”Ja nopeasti. Minua ajetaan takaa. Sinähän tiedät sen.”

”Tiedän”, Vysogota nyökytteli päätään. ”Ne olivat ensimmäiset sanasi, jotka eivät olleet hourailua, vaikka niin olisi voinut luulla. Totta tosiaan melkein ensimmäiset sanasi. Aivan ensimmäiseksi kysyit, missä on hevosesi ja miekkasi. Siinä järjestyksessä. Kun sain sinut vakuuttumaan, että niin hevonen kuin miekka ovat hyvässä huostassa, aloit epäillä että olen liitossa jonkun Bonhartin kanssa enkä ole parantamassa sinua vaan kiduttamassa sinua antamalla toivoa. Kun aikamoisen vaivannäön jälkeen olin saanut korjattua väärinkäsityksesi, esittäydysit Falaksi ja kiitit minua avusta.”

”Se on hyvä”, tyttö sanoi ja käänsi päätään tyynyllä aivan kuin olisi halunnut välttää katsomasta Vysogotaa silmiin.

TUPLASTI TÄHTIFANTASIA- PALKITUN SARJAN KUUDES KIRJA

N

oituri Geralt ja velho Yennefer etsivät epätoivoisesti maan nielemää kasvattitytärtään Ciriä, Cintran kruununperijää, josta ennustusten mukaan riippuu maailman tulevaisuus.

Geralt Rivialainen, bardi Valvatti, metsästäjä Milva, vampyyri Regis ja nilfgaardilaissotilas Cahir jatkavat vaellustaan kohti etelää pelastaakseen kadonneen prinsessa Cirin Nilfgaardin keisarin kynsistä. Geralt uskoo keisarin siepanneen Cirin pakottaakseen hänet naimisiin kanssaan ja liittääkseen näin Cintran lopullisesti keisarikuntaan.

Samaan aikaan velho Yennefer uhmaa naisvelhojen salaista loosia ja tavoittelee Ciriä taikakeinoin. Pettureita ja salajuonia paljastuu, mutta Cirin kohtalo pysyy hämärän peitossa.

”Suositus on selvä: jos et ole vielä Geraltiin tutustunut, nyt viimeistään kannattaa tarttua *Viimeiseen toivomukseen* ja aloittaa tämä upea fantasiasarja alusta. Kirjasarja on fantasian huippua ja Tapani Kärkkäisen suomennoskin ensiluokkaista työtä.” Mikko Saari, *Kirjavinkit.fi*

#kirja

WWW.KIRJA.FI

9 789510 411575

84.2

ISBN 978-951-0-41157-5

